LETNA PRIPRAVA UČITELJA

OSNOVE V TEKSTILSTVU

1. aIZO

Vzgojno izobraževalni program: **IZDELOVALEC OBLAČIL**

Modul: **OSNOVE V TEKSTILSTVU**

Letnik: **1**

Šolsko leto: **2026/2027**

Predvideno število ur: **140**

(130 ur vsebine + 10 ur rezervirano za preverjanje in ocenjevanje znanja)

Število ur tedensko: 4

Poučuje: **Maja Osrajnik**

1. Splošni cilji predmeta

Pri modulu dijak (izbor usmerjevalnih ciljev iz uradnega kataloga znanja):

- medsebojno povezuje in dograjuje znanja in veščine z več strokovnih področij;
- spoznava različne tekstilije (glede na surovinske sestave, vezave in vrste plemenitenja) in novosti v tekstilstvu;
- proučuje vplive raztezne in natezne trdnosti v predelavi surovin, vlaken, preje ali tkanine;
- spoznava lastnosti tekstilij (fizikalne, kemijske in biološke) ter osnove nege in vzdrževanja tekstilij;
- uporablja fizikalne količine in merske enote ter statistiko v tekstilstvu;
- obvladuje osnovno likovno izražanje z različnimi risalnimi tehnikami;
- pridobiva čut za estetiko, oblikovno, barvno in prostorsko harmonijo pri oblačilu;
- proučuje geometrijska in prostorska razmerja (zlati rez, idealni proporci človeškega telesa);
- spoznava konstrukcijo krojev in izdelavo izdelkov ter pozna postopke izdelave oblačil;
- upošteva predpise za varno delo in spoznava ukrepe v primeru nesreče pri delu;
- spoznava vzroke onesnaževanja okolja;
- spoznava in uporablja informacijsko komunikacijsko tehnologijo (IKT).

Učne metode

- frontalno, skupinsko, individualno učno delo in delo v dvojicah
- metoda razlage in metoda pogovora
- metoda prikazovanja
- metoda reševanja problemov
- operacijsko-praktične metode (vaje, laboratorijsko delo)

Učni pripomočki

- slikovni material, tabelna slika, računalniške predstavitve
- revije, knjige, prospekti, video, internet, projektor
- risalni listi, barvice, flomastri, svinčniki
- pripomočki za polstenje, tkanje, pletenje, ročno šivanje, slikanje na svilo
- laboratorijska oprema (mikroskop, gorilnik, zaščitna oprema)
- oblačila (za sklop Oblačilni detajli)

Individualizacija in diferenciacija

Diferencirane oblike (skupinsko, individualno, v dvojicah); diferencirana/individualizirana obravnava učne snovi glede na recepcijske zmožnosti dijakov in druge posebnosti tako v fazi organizacije in izvedbe pouka kot tudi pri preverjanju in ocenjevanju znanja.

Individualne prilagoditve

Individualne prilagoditve po IP-ju ali OIN-ju za posameznega dijaka (redukcija vaj, pomoč pri izvedbah …).

Medpredmetne povezave

Integracija naravoslovja, Krojenje ženskih in moških oblačil, Ženska in moška oblačila – praksa, Športna oblačila, Matematika, Naravoslovje.

2. Predvideni sklopi

Informativni in formativni cilji so pripravljeni na podlagi uradnega kataloga znanja za modul Osnove v tekstilstvu (poklicne kompetence OST1 – tekstilije in OST3 – oblikovanje oblačil), dopolnjeni z vsebinami in minimalnimi standardi iz dosedanje šolske priprave.

Minimalni standard (znanja) je najnižja še sprejemljiva raven znanja ali dosežka, ki jo mora dijak doseči za pozitivno oceno in napredovanje. Ustreza obvladanju vsaj 50 % navedenih informativnih in formativnih ciljev posameznega sklopa, kar na ocenjevalni lestvici ustreza oceni zadostno (2).

Vrstice, označene z oranžno barvo, prikazujejo vsebinsko povezavo z integriranimi cilji naravoslovja (glej katalog znanja, poglavje 3. Integracija ciljev naravoslovja), ki jih učitelj strokovnega modula načrtuje in izvaja skupaj z učiteljem naravoslovja.

Sklop	Tema/vsebinski sklop	Metode in pripomočki	Št. ur	Informativni cilji	Formativni cilji	Minimalni standardi
1. UVOD	• Uvod v predmet, predstavitev učnih vsebin in načina učnega procesa • Predstavitev potrebščin, opreme in delovnih prostorov • Predstavitev načina ocenjevanja, minimalnih standardov in kriterijev • Spoznavanje s stroko (tekstilstvo, modno oblikovanje, poklic izdelovalec oblačil)	**Didaktične strategije:** **Učne oblike:** • frontalno učno delo, • skupinsko učno delo, • delo v dvojicah, • individualno učno delo. **Učne metode:** • metoda razlage, • metoda pogovora, • metoda prikazovanja, • metoda reševanja problemov, • operacijsko praktične metode. **Učni pripomočki:** • slikovni material, • računalniške predstavitve, • tabelna slika, • revije, knjige, prospekti,	4	**Dijak:** • pozna usmerjevalne cilje predmeta in način dela; • pozna potrebščine, orodja, delovne prostore in njihovo vzdrževanje; • pozna način ocenjevanja, standarde in kriterije; • pozna osnovne cilje varstva pri delu.	**Dijak:** • primerja delo izdelovalca oblačil in oblikovalca oblačil; • opredeli pojem tekstil; • se drži pravil učnega procesa in dogovorjenih pravil dela.	**Za pozitivno oceno (vsaj 50 % ciljev) dijak zna/zmore:** • razume vsebine predmeta in način ocenjevanja; • pozna delovne pripomočke in se zaveda varnosti pri delu; • opredeli pojem tekstil.

Sklop	Tema/vsebinski sklop	Metode in pripomočki	Št. ur	Informativni cilji	Formativni cilji	Minimalni standardi
		• video, internet, projektor, • risalni listi, barvice, flomastri, svinčniki, • pripomočki za polstenje, • pripomočki za tkanje, • pripomočki za slikanje na svilo, • pripomočki za ročno šivanje, • laboratorijska oprema (mikroskop, gorilnik, zaščitna oprema), • pripomočki za pletenje, • drugo.				
2. NARAVNA VLAKNA	• Zgodovina razvoja tekstilij in vlaken • Osnovni pojmi tekstilnih surovin • Razdelitev vlaken glede na izvor in nastanek • Fizikalne lastnosti vlaken • Naravna semenska (bombaž, kapok), stebelna (lan, konoplja, juta, ramija, kenaf), sadežna (kokos) in listna (sisal, heneken, manila, ananasova) vlakna	**<u>Didaktične strategije:</u>** **Učne oblike:** • frontalno učno delo, • skupinsko učno delo, • delo v dvojicah, • individualno učno delo. **Učne metode:** • metoda razlage, • metoda pogovora, • metoda prikazovanja, • metoda reševanja problemov, • operacijsko praktične metode. **Učni pripomočki:**	29	**Dijak:** • pozna pomen, lastnosti in razdelitev tekstilij; • zna razložiti pridobivanje naravnih vlaken; • zna opisati nastanek, vrste in lastnosti prej; • prepozna osnovno razdelitev tekstilij glede na uporabo.	**Dijak:** • obvlada potrebne informacije s področja poznavanja tekstilij; • pridobi sposobnost izbire surovine za določen tekstilni izdelek; • loči tekstilije za razne namene; • razvija natančnost, strokovnost, ustvarjalnost in	**Za pozitivno oceno (vsaj 50 % ciljev) dijak zna/zmore:** • opiše razloge za uporabnost vlaken in našteje osnovne tekstilne pojme; • razlikuje vlakna glede na izvor; • uporablja mikroskop za razlikovanje bombaža, volne in lanu; • opiše postopek polstenja.

Sklop	Tema/vsebinski sklop	Metode in pripomočki	Št. ur	Informativni cilji	Formativni cilji	Minimalni standardi
	• Naravna živalska keratinska (volna, dlake) in fibroinska (svila) vlakna; anorganska (azbest) • Polstenje in vaje iz polstenja • Opazovanje vlaken pod mikroskopom ***Naravoslovje: naravoslovna metoda – raztezna in natezna trdnost vlaken***	• slikovni material, • računalniške predstavitve, • tabelna slika, • revije, knjige, prospekti, • video, internet, projektor, • risalni listi, barvice, flomastri, svinčniki, • pripomočki za polstenje, • pripomočki za tkanje, • pripomočki za slikanje na svilo, • pripomočki za ročno šivanje, • laboratorijska oprema (mikroskop, gorilnik, zaščitna oprema), • pripomočki za pletenje, • drugo.			poklicno identiteto.	
3. ESTETIKA OBLAČENJA	• Uvod v estetiko oblačenja, izdelava likovne mape • Osnovni pojmi: estetika, moda, umetnost, lepota • Zlati rez	**<u>Didaktične strategije:</u>** **Učne oblike:** • frontalno učno delo, • skupinsko učno delo, • delo v dvojicah, • individualno učno delo. **Učne metode:** • metoda razlage, • metoda pogovora,	15	**Dijak:** • pridobi osnovna znanja s področja likovne umetnosti in estetike oblačenja; • razlikuje osnovne pojme umetnosti in	**Dijak:** • nariše kontrapost; • nariše osnovne oblike oblačilnih detajlov; • razvija občutek za barvno harmonijo in kontrast;	**Za pozitivno oceno (vsaj 50 % ciljev) dijak zna/zmore:** • našteje in opiše osnovne pojme estetike; • pozna pojem zlati rez; • prerise kontrapost;

Sklop	Tema/vsebinski sklop	Metode in pripomočki	Št. ur	Informativni cilji	Formativni cilji	Minimalni standardi
	• Likovne vaje: risanje, kolaž, človeško telo, senčenje • Modna skica • Oblike oblačilnih detajlov (vratni izrezi, ovratniki, rokavi, zapestniki, gube, naborki, žepi, zapenjanja) • Krajša ekskurzija (umetnost/rokodelstvo, vizualno komuniciranje, oblikovanje, šivanje) ***❁ Naravoslovje: osnove fizične antropologije (proporci telesa, konstitucijski tipi postav)***	• metoda prikazovanja, • metoda reševanja problemov, • operacijsko praktične metode. **Učni pripomočki:** • slikovni material, • računalniške predstavitve, • tabelna slika, • revije, knjige, prospekti, • video, internet, projektor, • risalni listi, barvice, flomastri, svinčniki, • drugo.		estetike ter osnovne likovne elemente; • pozna anatomijo človeškega telesa in ustrezna sorazmerja; • pozna značilnosti oblačil različnih zgodovinskih obdobij; • prepozna konstitucijske tipe postav.	• poveča spretnost v oblikovanju; • oblikuje različna oblačila in druge konfekcijske izdelke.	• nariše osnovno modno skico; • poimenuje osnovne oblačilne detajle.
4. KEMIČNA VLAKNA	• Uvod v kemična vlakna in predenje • Kemična vlakna iz naravnih polimerov – regenerirana celulozna (viskozna, modalna, bakrova), lateksova vlakna • Sintetična vlakna – nastanek in delitev: polikondenzacijska, polimerizacijska, poliadicijska (poliester, poliamid, elastan)	**<u>Didaktične strategije:</u>** **Učne oblike:** • frontalno učno delo, • skupinsko učno delo, • delo v dvojicah, • individualno učno delo. **Učne metode:** • metoda razlage, • metoda pogovora, • metoda prikazovanja, • metoda reševanja problemov,	26	**Dijak:** • pozna postopke pridobivanja kemičnih vlaken iz naravnih polimerov in sintetiziranih polimerov; • loči regenerirana celulozna vlakna, sintetična vlakna in	**Dijak:** • z laboratorijskimi vajami (mikroskopiranje, gorilni preizkus) razlikuje in prepoznava kemična vlakna; • obvlada potrebne informacije s področja poznavanja tekstilij; • pridobi sposobnost izbire	**Za pozitivno oceno (vsaj 50 % ciljev) dijak zna/zmore:** • časovno opredeli nastanek kemičnih vlaken; • razloži razliko med naravnimi in kemičnimi vlakni; • opiše postopek kemičnega predenja; • našteje najpogosteje uporabljena kemična vlakna s primerom uporabe.

Sklop	Tema/vsebinski sklop	Metode in pripomočki	Št. ur	Informativni cilji	Formativni cilji	Minimalni standardi
	• Anorganska kemična vlakna • Laboratorijske vaje: mikroskopiranje in gorilni preizkus ***Naravoslovje: razvrščanje snovi (topnost), zgradba snovi (temperatura tališča), zrak (razgradnja snovi in gorenje) – prepoznavanje vlaken***	• operacijsko praktične metode. **Učni pripomočki:** • slikovni material, • računalniške predstavitve, • tabelna slika, • revije, knjige, prospekti, • video, internet, projektor, • risalni listi, barvice, flomastri, svinčniki, • drugo.		anorganska kemična vlakna; • pozna osnovne lastnosti kemičnih vlaken.	surovine za določen tekstilni izdelek.	
5. OBLAČILNI DETAJLI	• Spoznavanje oblačil: krila, hlače, srajce, obleke, kostimi, suknjiči, jopiči	**<u>Didaktične strategije:</u>** **Učne oblike:** • frontalno učno delo, • skupinsko učno delo, • delo v dvojicah, • individualno učno delo. **Učne metode:** • metoda razlage, • metoda pogovora, • metoda prikazovanja, • metoda reševanja problemov, • operacijsko praktične metode. **Učni pripomočki:** • slikovni material,	13	**Dijak:** • pozna osnovne vrste oblačil in njihovo namembnost; • pozna osnovne materiale in vzdrževanje posameznih oblačil.	**Dijak:** • poimenuje in nariše osnovna oblačila; • poveže oblačilo z ustreznimi materiali in načinom vzdrževanja.	**Za pozitivno oceno (vsaj 50 % ciljev) dijak zna/zmore:** • poimenuje in nariše osnovna oblačila; • jih poveže z uporabnostjo, materiali in vzdrževanjem.

Sklop	Tema/vsebinski sklop	Metode in pripomočki	Št. ur	Informativni cilji	Formativni cilji	Minimalni standardi
		• oblačila, • računalniške predstavitve, • tabelna slika, • revije, knjige, prospekti, • video, internet, projektor, • risalni listi, barvice, flomastri, svinčniki, • drugo.				
6. TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI POSTOPKI	• Predenje: nastanek prej, številčenje, vitje • Tkanje: nastanek, vezave, risanje vzornic, vaje tkanja v praksi • Vrste tkanin • Pletenje: kulirno in snutkovno pletenje, vaje pletenja, vrste pletiv • Kvačkanje • Vlaknovine ***Naravoslovje: voda (lastnosti); merjenje (številčenje prej)***	**<u>Didaktične strategije:</u>** **Učne oblike:** • frontalno učno delo, • skupinsko učno delo, • delo v dvojicah, • individualno učno delo. **Učne metode:** • metoda razlage, • metoda pogovora, • metoda prikazovanja, • metoda reševanja problemov, • operacijsko praktične metode. **Učni pripomočki:** • slikovni material, • računalniške predstavitve, • tabelna slika,	43	**Dijak:** • zna opisati nastanek, vrste in lastnosti prej; • zna razložiti nastanek tkanin; • prepozna vezave in lastnosti tkanin; • pozna lastnosti pletenin; • zna razložiti nastanek pletenin; • prepozna vezave pletenin; • pozna plemenitenje tekstilij.	**Dijak:** • določi tkanine, pletenine in vlaknovine glede na vrsto izdelka; • razvija natančnost, strokovnost in ustvarjalnost; • razvija sposobnost sodelovanja pri izvajanju preiskav na svojem delovnem področju.	**Za pozitivno oceno (vsaj 50 % ciljev) dijak zna/zmore:** • opiše osnovni postopek predenja in številčenja prej; • opiše postopek tkanja in nariše osnovno vezavo; • opiše postopek pletenja (snutkovno/kulirno); • ob pomoči izdela osnovno vajo pletenja.

Sklop	Tema/vsebinski sklop	Metode in pripomočki	Št. ur	Informativni cilji	Formativni cilji	Minimalni standardi
		• revije, knjige, prospekti, • video, internet, projektor, • risalni listi, barvice, flomastri, svinčniki, • drugo.				
SKUPAJ			**130**			

Opomba: od skupno 140 ur je 130 ur namenjenih vsebini sklopov, 10 ur pa je rezerviranih za različne oblike preverjanja in utrjevanja znanja (pisni preizkusi, ocenjevanje vaj) – učitelj jih glede na potrebe umesti znotraj načrtovanih ur.

Opomba: Z dijaki s posebnimi potrebami se dela individualno, glede na njihove pomanjkljivosti in odločbe (individualne prilagoditve po IP-ju ali OIN-ju: redukcija vaj, pomoč pri izvedbah …).

3. Integracija ciljev naravoslovja

Skladno s katalogom znanja se v modul integrirajo naslednji sklopi naravoslovja. Integracijo morata skupaj načrtovati in izvajati učitelj strokovnega modula ter učitelj naravoslovja, enako velja za vrednotenje in ocenjevanje doseženega znanja.

- Razvrščanje snovi: topnost — sklop Kemična vlakna
- Zgradba snovi in njen vpliv na lastnosti snovi: temperatura tališča — sklop Kemična vlakna
- Zrak: razgradnja snovi in gorenje — sklop Kemična vlakna
- Voda: lastnosti — sklop Tekstilno-tehnološki postopki
- Naravoslovna metoda: raztezna in natezna trdnost — sklop Naravna vlakna
- Osnove fizične antropologije — sklop Estetika oblačenja
- Merjenje — sklop Tekstilno-tehnološki postopki

4. Medpredmetne povezave

Povezovanje z učenčevimi izkušnjami in predznanjem, vzgoja za življenje, funkcionalno opismenjevanje, različna področja učenčevih interesov.

- naravoslovje (glej poglavje 3 zgoraj)
- matematika (merske enote, statistika, geometrijska razmerja)
- likovna umetnost in oblikovanje

5. Preverjanje in ocenjevanje znanja

Učitelj je pred ocenjevanjem oz. ob predstavitvi predmeta dijake seznanil s kriteriji ocenjevanja.

Ocenjevalna lestvica za izdelke in naloge

89–100 % ..... odlično (5)

76–88 % ..... prav dobro (4)

63–75 % ..... dobro (3)

50–62 % ..... zadostno (2)

0–49 % ..... nezadostno (1)

NAČRT OCENJEVANJA:

Predvidenih je 5 ocen:

ŠT. URE	SKLOP, VSEBINE
1-4	**1. UVOD**
5-33	**2. NARAVNA VLAKNA** Ocenjevanje: pisni preizkus znanja, predvidoma 12.november 2026
34-48	**3. ESTETIKA OBLAČENJA** Ocenjevanje: ustni preizkus znanja, predvidoma 10. december 2026
49-74	**4. KEMIČNA VLAKNA** Ocenjevanje: pisni preizkus znanja, predvidoma 18. januar 2027
75-87	**5. OBLAČILNI DETAJLI** Ocenjevanje: likovna mapa, predvidoma 12.februar 2026
88-130	**6. TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI POSTOPKI** Ocenjevanje: doseganje ciljev, predvidoma ocena vpisana do 6. maj 2027

6. Literatura

Literatura za dijaka

izročki, ki jih pripravi učitelj, učni listi, gradiva

Literatura za učitelja

- Rijavec T.: Tekstilne surovine, osnove, 2000
- Kveder Malej S.: Tekstilne surovine, Vlakna 1, 1992
- Hartman Jug M.: Poznavanje tekstilij 1. Del vlakna, 1995
- Smole S.M., Strnad S., Kreže T.: Tekstilne surovine, 2008
- Krašovec P.M.: Estetika oblačenja, 1997
- Šuštaršič N., Butina M., Gleria B., Skubin I., Zornik K.: Likovna teorija, 2011
- izbrani članki domače in tuje strokovne literature ter s spleta

7. Posebnosti v izvedbi

V kolikor se predmet izvaja v urniku v kosu, se tematski sklopi lahko prilagajajo, npr. 2 uri naravna vlakna, 2 uri estetika oblačenja.